

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.12.1976, sp. zn. 2 Cz 38/76, ECLI:CZ:NS:1976:2.CZ.38.1976.1

Číslo: 28/1978

Právní věta: Předběžné projednání nároku na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nároku na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě nebo o trestu je zákonem (§ 9 zákona č. 58/1969 Sb.) stanovenou podmínkou k tomu, aby o tomto nároku mohlo proběhnout občanské soudní řízení. Toto předběžné projednání se však nevyžaduje u nároku na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem. V občanském soudním řízení o náhradu škody způsobené rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem vystupuje jménem ČSSR, ČSR a SSR (srov. § 25 odst. 1 zákona č. 58/1969 Sb.) ústřední orgán státu uvedený v ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 58/1969 Sb.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.12.1976

Spisová značka: 2 Cz 38/76

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, Řízení před soudem

Předpisy: 58/1969 Sb. § 9
§ 25

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 28/1978 sb. rozh.

Předběžné projednání nároku na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nároku na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě nebo o trestu je zákonem (§ 9 zákona č. 58/1969 Sb.) stanovenou podmínkou k tomu, aby o tomto nároku mohlo proběhnout občanské soudní řízení.

Toto předběžné projednání se však nevyžaduje u nároku na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem.

V občanském soudním řízení o náhradu škody způsobené rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem vystupuje jménem ČSSR, ČSR a SSR (srov. § 25 odst. 1 zákona č. 58/1969 Sb.) ústřední orgán státu uvedený v ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 58/1969 Sb.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 30. 12. 1976, [2 Cz 38/76](#))

Žalobci, kteří jsou spoluvlastníky domu čp. 191 v J., se domáhali žalobou podanou proti České socialistické republice - Místnímu národnímu výboru v J. náhrady škody způsobené tím, že tento národní výbor dal odstranit polovinu brány jejich domu v souvislosti s věcným břemenem práva chůze, které uplatňovala a. K., majitelka domu čp. 100 v J.

Okresní soud v Hodoníně rozsudkem žalobu zamítl a uznal žalobce povinnými nahradit žalovanému do 3 dnů od právní moci rozsudku náklady řízení v částce 265 Kčs. Vycházel ze zjištění, že stavba brány nebyla řádně povolena stavebním úřadem, že rozhodnutím MNV ze 6. 1. 1972 bylo nařízeno odstranění brány a že tedy tato demolice byla provedena po splnění všech zákonných předpokladů.

K odvolání žalobců krajský soud v Brně usnesením rozsudek soudu prvního stupně zrušil a řízení zastavil s tím, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena ministerstvu vnitra ČSR k dalšímu řízení podle ustanovení § 9 zákona č. 58/1969 Sb. V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že jde o nárok podle ustanovení § 1, § 2 a § 26 zákona č. 58/1969 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem, a že před podáním žaloby nebyl splněn požadavek podle ustanovení § 9 odst. 1 tohoto zákona, aby totiž byl nárok předběžně projednán s příslušným ústředním orgánem; nebyla tedy splněna podmínka řízení, aby o nároku mohl jednat soud.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že uvedeným usnesením odvolacího soudu byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

V projednávané věci jde o žalobu na náhradu škody, která směřuje proti státu. V případě, kdy jde o odpovědnost státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, je třeba takový nárok předem projednat ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 58/1969 Sb. s příslušným ústředním orgánem. Byla-li žaloba podána bez tohoto předběžného projednání, jde o nedostatek podmínek řízení ve smyslu ustanovení § 103 a § 104 o. s. ř. Jde však o odstranitelný nedostatek podmínky řízení, a proto je namístě postup podle ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř., pokud ovšem jde o nárok, který bylo třeba předem projednat s ústředním orgánem.

Nelze souhlasit s opačným právním názorem, že by v takovém případě měl soud věcně rozhodnout a žalobu zamítnout, když postup podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 58/1969 Sb. nepředstavuje formu správního řízení, ale jen postup, který má zabránit sporům, jež jsou zbytečné pro ten případ, že by ústřední orgán státu uznal opodstatněnost uplatňovaného nároku. Již za účinnosti dříve platných ustanovení § 371 až § 374 zákona č. 141/1961 Sb. bylo ustanovení § 374 odst. 1, 2 tohoto zákona vykládáno tak 1), že v případě, kdy nárok na odškodnění za vazbu nebo trest byl uplatněn u soudu, aniž předcházela žádost oprávněné osoby o přiznání nároku ministerstvem spravedlnosti, jde o nedostatek podmínek řízení. Podmínka předběžného projednání nároku před ústředním orgánem ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 a § 10 zákona č. 58/1969 Sb. je obdobou podmínky, která dříve vyplývala z ustanovení § 374 odst. 1 a 2 tr. ř., třebaže její slovní vyjádření je poněkud odchylné. V obou případech je totiž sledován tentýž účel předejít soudnímu sporu zcela nebo alespoň z té části, do níž příslušný orgán nárok uspokojí. Není proto důvodu posuzovat odlišně tuto právní problematiku za účinnosti zákona č. 58/1969 Sb.

V projednávané věci však odvolací soud pochybil tím, že se blíže nezabýval otázkou, zda šlo o uplatnění nároku z odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím ve smyslu ustanovení § 1 až § 17 zákona č. 58/1969 Sb. či z odpovědnosti za škodu způsobenou nesprávným úředním postupe, ve smyslu ustanovení § 18 a § 19 téhož zákona. Podmínka předběžného projednání

nároku ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 a § 10 zákona č. 58/1969 Sb. se totiž týká pouze odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, zatímco dosavadní výsledky řízení nasvědčovaly spíše tomu, že přicházela v úvahu odpovědnost za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem.

Odvolací soud ve svém rozhodnutí také nepřihlédl k ustanovení § 25 odst. 2 zákona č. 58/1969 Sb., podle něhož v právních vztazích upravených v tomto zákoně vystupuje jménem státu vždy ústřední orgán uvedený v § 9 odst. 1 zákona č. 58/1969 Sb., tedy i v případě odpovědnosti za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. v celém dosavadním řízení byl v této věci považován za orgán zastupující čs. stát Místní národní výbor v J. v jednání u soudu vystupoval předseda tohoto národního výboru, aniž bylo zkoumáno, zda je oprávněn zastupovat příslušný ústřední orgán státu.

Jestliže odvolací soud neprovedl potřebné důkazy a neodstranil uvedené vady řízení, porušil svým rozhodnutím zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1 a § 132 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 9 odst. 1, § 10, § 18 odst. 1 a § 25 odst. 2 zákona č. 58/1969 Sb.

1) V rozhodnutí prezidia bývalého Nejvyššího soudu k zajištění jednotného výkladu ustanovení trestního řádu o odškodnění za vazbu a trest, Prz 14/64, s jehož obsahem byly soudy seznámeny v dříve pro služební potřebu vydávaném Výběru rozhodnutí a sdělení ve věcech občanskoprávních č. 2/1965, běž. č. 1/I.